

TIJDSCHRIFT VOOR INSTRUMENT,
MUZIEK EN SPELERS

JAN. 2023

blok

fluitist

In memoriam Adriana Breukink

De wereld van de eenhandsfluit

Norbert Kunst: 25 jaar jubileum bij Praetorius

JAARGANG 15-NR. 1

EEN PUBLICATIE VAN

Aafab®
blokfluitcentrum

NIEUW IN DE MARKT

BERNADETTE POLLEN

In iedere uitgave van 'blokfluitist' vind je een bespreking van een aantal nieuwe uitgaven die recent op de markt zijn gebracht. De redactie maakt een selectie uit het beschikbare materiaal.

Tanzsätze - William Young

De bundel 17e-eeuwse dansen van William Young bevat eenvoudige maar aantrekkelijke muziek voor een beginnend kamermuziekensemble. Van William Young zelf is niet veel meer bekend dan dat hij een Engelse componist, violist en gambist was die het grootste deel van zijn leven in Innsbruck verbleef, waar in 1653 deze bundel werd uitgegeven. De muziek is oorspronkelijk geschreven voor twee violen, viola da gamba en continuo maar is probleemloos uit te voeren op sopraan- of tenorblokfluiten (een enkele keer op altblokfluiten) met viola da gamba (cello) en basso continuo. De partij voor de gamba is de ene keer een op zich zelf staande, de andere keer een verdubbeling van de basso continuo. De bundel bevat negentien barokke dansen: allemandes, courantes, sarabandes en balletti die in het voorwoord kort worden toegelicht en qua toonaard dicht bij elkaar in de buurt blijven: d (re)-klein, g (sol)-klein en bes (si mol)-groot. Het is niet al te moeilijk notenmateriaal tot en met twee voortekens waar je wel een feestje mee kunt maken!

Bezetting: twee sopraanblokfluiten, viola da gamba en basso continuo

Uitgeverij: Mieroprint EM2155

Prijs: € 27,-

Hymne - Raphael B. Meyer

Je zou bijna kunnen zeggen dat dit stuk, in eerste instantie bedoeld voor gambasextet, een uit de hand gelopen compositie is. Al tijdens het schrijven ervan realiseerde de componist zich dat het ook uitstekend geschikt is voor blokfluit of een ander melodieinstrument. *Hymne*, ofwel 'loflied', is uit

te voeren als trio en levert mooie sonore, koraalachtige klanken. Ook kan het als sextet, tweekorig met twee trio's, worden gespeeld en daarvoor zijn drie extra partijen toegevoegd. Ook een gemengde bezetting is mogelijk. Aan de prachtige, tot de verbeelding sprekende melodie kun je horen dat Meyer (*1987) filmmuziek en *gamemuziek* schrijft. Iedereen kan zijn eigen invulling geven aan dit stuk. Voor optimaal resultaat adviseert Meyer een gelijktijdige bezetting van een 4- en 8-voet, ofwel een hoge en een lage bezetting. Er zijn inmiddels ook voor allerlei andere instrumenten partijen beschikbaar, zelfs voor piano en transponerende blazers, zodat je ook die aan je ensemble kunt toevoegen. Allemaal de moeite waard, als je het maar speelt!

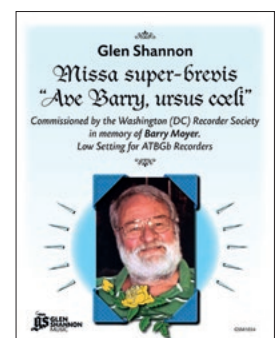
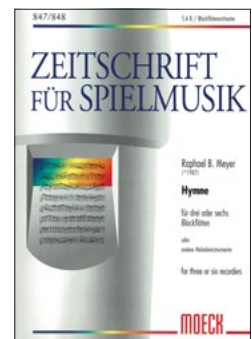
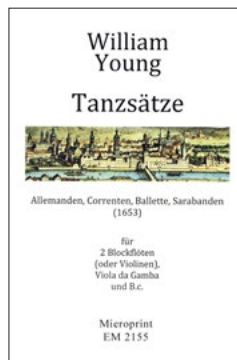
Bezetting: sopraan-, alt- en basblokfluit en/of tenor-, bas- en subbasblokfluit

Uitgeverij: Moeck

Prijs: € 6,-

Missa super-brevis, Ave Barry, Ursus Coeli - Glen Shannon

Ave Barry, je zou het een muzikaal In memoriam kunnen noemen. De *Missa super-brevis*, *Ave Barry*, *Ursus Coeli* werd geschreven ter herinnering aan Barry Moyer (1944–2021). Hij was een veel en graag geziene gast van workshops voor oude muziek, bespeelde liefst de lage blokfluiten en had de bijnaam *Beer*. De titel van het stuk dat Glen Shannon in opdracht van

The Washington (DC) Recorder Society schreef is daarmee verklaard. De compositiestijl van deze mis verwijst naar de polyfone stijl van de renaissance, de naam van Barry is terug te vinden in de muziek, waarin elke stem begint met het interval a (la)–e (mi), verwijzend naar de klinkers in de naam Barry. De mis bevat de delen Kyrie, Christe, Kyrie, Requiescat in Pace en een Gloria dat eindigt in een homofoon Alleluia. Prachtige muziek! We hebben Barry niet gekend maar hij moet beslist een bijzonder mens zijn geweest.

Het stuk is uitgegeven voor een bezetting voor alt-, tenor-, bas- en grootbasblokfluit vanwege Barry's voorkeur voor lage fluiten, maar voor het geval dat die bezetting praktisch niet mogelijk is, is er een hogere versie voor sopraan-, alt-, tenor- en basblokfluit in een aparte uitgave.

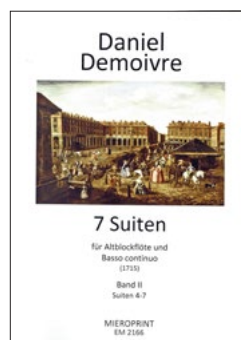
Bezetting: alt-, tenor-, bas- en grootbasblokfluit of sopraan-, alt-, tenor en basblokfluit

Uitgeverij: Glen Shannon Music, GSM1034 (lage bezetting) GSM1035 (hoge bezetting)

Prijs: \$15,-

7 Suiten - Daniel Demoivre

Toen Lodewijk XIV in 1685 het Edict van Nantes introk, vluchtten vele Hugenoten waaronder ook de broers Demoivre naar Engeland. Het feit dat Daniel Demoivre alleen blokfluit en geen enkel ander instrument bespeelde, maakte het hem niet makkelijk om in zijn levensonderhoud te voorzien, maar met het geven van blokfluitlessen en overal te spelen, onder andere in de kroeg, wist hij het te redden. De suites uit deze twee bundels, een derde is verloren gegaan, zijn waarschijnlijk ook voor zijn blokfluitlessen bedoeld. Zij werden overgeleverd als solo stukken en kregen de titel *'lessons for a single flute... made purposely for the flute'*. Er was dus geen baspartij bij, wat in die tijd niet echt gebruikelijk was. Michael Schneider en Winfried Michel hebben een bas gereconstrueerd voor deze mooi verzorgde uitgave die bovendien twee

exemplaren van de melodie biedt, met een becijferde bas en met een uitgewerkte continuo partij. Deze bundels bevatten zeven mooie en niet te moeilijke suites. Een aanrader om die eens op de lessenaar te zetten!

Bezetting: altblokfluit en basso continuo

Uitgeverij: Mieroprint EM 2165 (1 t/m 3) EM 2166 (4 t/m 7)

Prijs: € 24,-

Oefen het oefenen - Bart Spanhove

'Blokfluitist' besteedde in september 2022 veel aandacht aan oefentechnieken, met onder andere een artikel waarin Bart Spanhove het 'bloemmodel' beschreef als voorbeeld van een holistische aanpak van het studeerproces. Al ruime tijd houdt hij zich bezig met het bestuderen en inventariseren van oefenstrategieën voor muzikanten.

In het boekje *Oefen het oefenen* verzamelde hij allerlei verschillende oefenmogelijkheden, praktisch uitgewerkt en voorzien van quotes van muzikanten over dit onderwerp. Van de oefenstrategie met de gummibeertjes voor jonge kinderen tot aan de inzet van de metronoom, van de analytische invalshoek tot aan de technische invalshoek, van de theoretische benadering tot aan de juist knutselgekke, van de inzet van de fluorstift tot aan het mentaal studeren of juist die van de voordracht. Zomaar wat voorbeelden die aan bod komen, en nog veel meer. Een prachtige verzameling oefentechnieken in een onmisbaar boekje voor docenten waarin je kunt putten uit talloze benaderingen om het leerproces van je leerlingen te variëren en ondersteunen. Ook voor de gedreven speler biedt het de inspiratie om eens op een andere manier naar een stuk te kijken en daardoor tot verdieping te komen. Natuurlijk is het gezegde 'oefening baart kunst' volstrekt juist, maar zinvol oefenen is een kunst op zich!

Uitgeverij: Euprint

Prijs: € 29,80

● RUBRIEK

CD-BESPREKINGEN

LIEVE DE SADELEER EN KOEN DIELTIENS

De redactie van 'blokfluitist' krijgt geregeld cd's toegestuurd. In deze rubriek beschrijven Lieve De Sadeleer en Koen Dieltiens hun persoonlijke impressies bij het beluisteren ervan.

Storie di Napoli

Samengevat in één zin wordt deze nieuwe productie bondig omschreven: "Het Barokke Napels als klinkend stadsbeeld met concerti en aria's." De componisten die de revue passeren liggen dan enigszins voor de hand met namen zoals Mancini en Scarlatti als bekendste coryfeeën. Maar ook minder bekende meesters vervoegen de Napolitaanse club: Sarro, Porsile en Fiorenza. Als solisten noteren we Barbara Heindlmeier als blokfluitiste en sopraan Maria Ladurner. Het orkest bestaat uit strijkers en een continuogroep.

Mits menig muzikaal middel tracht men een geschakeerd beeld op te roepen van een kosmopolitische, contrastrijke, chaotische en tegelijk aantrekkelijke stad met als gids de zingende mythologische sirene Partenope die de luisteraar moet begeleiden op een reis die begint bij de roots van Napels, haar onderwereld, de kleurrijke festiviteiten en het bruisende straatleven. Uit deze contrastrijke impulsen werd muzikale en emotionele inspiratie geput die tot de keuzes van de barokke werken hebben geleid. Maar evengoed werden in enkele concerti vocale intermezzi toegevoegd.

In het licht daarvan zijn de vocale teksten doordacht gekozen en kan de luisteraar zich beter inleven in de vaak zeer geconcentreerde en gebalde retoriek van het concept. Dat houdt ook in dat het cd-boekje een wezenlijk en noodzakelijk onderdeel vormt van het geheel. Zelden bleek de link tussen deze onderdelen zo urgent als in deze setting want zonder die achtergrond stelt men zich alleen maar vragen omtrent de soms ogenschijnlijk vreemde mix van vocale en instrumentale delen.

Er wordt pittig en accuraat muziek gemaakt: het orkest ontplooit een zwerige dynamiek, gecombineerd met een puike precisie, de sopraan borduurt haar voordracht op een helder stemgeluid dat wellicht nog wat rondheid en rijpheid verdient maar counterert dat voldoende met een prima intonatie, goed beheerste, gedoseerde emoties en een goe-

de zinsopbouw. De blokfluitiste weet doordacht en afwisselend gebruik te maken van uiteenlopende articulatievormen en stuurt het geheel dynamisch in eenzelfde muzikale richting. Komt de lyriek en de versieringen in de trage delen soms wat obligaat over, dan wordt dat in het hele verhaal ruim gecompenseerd door uitstekende tempokeuzes, een toonvaste, heldere klank en een zeer nauwkeurig samenspel met de overige musici.

Ten volle te genieten, weliswaar met voorkennis van de begeleidende teksten. (KD)

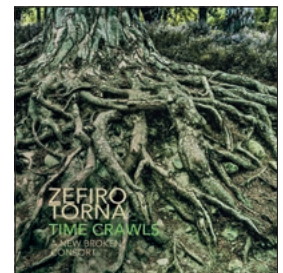
Storie di Napoli

La Festa Musicale met Barbara Heindlmeier (blokfluit)

Audite 97.800

Time Crawls

Fluiten, harp en andere tokkelinstrumenten plus enkele strijkers: dat zijn de ingrediënten waarmee deze cd werd samengesteld. Dit is meteen ook het materiaal waarmee de arrangeurs Martin Valcke en Marnix De Cat aan de slag gingen voor de bewerkingen van de melodieën, samengesteld door fluitist en componist Jowan Merckx.

Het geheel omvat 13 nummers verdeeld over een zeventigtal minuten en is naar eigen zeggen geïnspireerd door traditionele muziek, door oude zettingen waarvan we sporen terugvinden in de Middeleeuwen, Renaissance en zelfs de barok.

Om dit geheel te verklanken bedient men zich enerzijds van het 'broken consort' – een samenstelling van instrumenten die niet tot dezelfde familie behoren, wat hier als resultaat een heel eigen en apart klankidroom oproept. Anderzijds krijgen we heel wat toonsoorten en harmonieën voorgeschoteld die vaak aanleunen tegen de modaliteit, bepaalde volksmuziek en soms een snuifje jazz.

Dankzij de variatie, de inspiratie, de instrumentale voordracht, de originaliteit en de professionele

aanpak en een mooie akoestiek, kan deze sfeerplaat zich gelukkig ontdoen van een aura dat men vroeger al te vaak aantrof in de therapeutische cd-hoek van kruidenwinkels met wierook en etherische oliën. Voor wie van verandering houdt en daar onbevangen kan naar luisteren. (KD)

Time Crawls. A new broken consort
Zefiro Torna met Jowan Merckx (fluiten)
 homerecords.be 2022

Regression

Kim Delcour en Brecht Ameel zijn de kern achter *Razen*. Deze groep experimenteert, improviseert en creëert sinds 2010 met minder gekende instrumenten. Ook op hun laatste album *Regression*, horen we een

uniek klankenpalet met onder meer blokfluit, doedelzak, harmonium, celesta, percussie en draailier. *Regression* begint meteen stevig met opzweepende percussie waaronder zich een lange *drone* ontwikkelt. Rond de eerste minuut horen we de blokfluit overtuigend zijn intrede maken. Dit doet Kim Delcour niet door één maar twee fluiten tegelijk te gebruiken. Ook in andere stukken maakt hij af en toe, maar steeds smaakvol en gedoseerd, gebruik van andere hedendaagse technieken zoals *multiphonics*. Het geheel is een boeiende combinatie van lijnen die enerzijds mooi samenvloeien en muzikale contrasten anderzijds: lange drones tegenover onrustige percussie, scherpe fluitklanken tegenover diepe grondnoten, onschuldige celestaklanken tegenover complexe geluiden. Dit maakt dit album zo rijk en zorgt ervoor dat je bij elke beluistering weer iets nieuws kan ontdekken.

Ik genoot ervan om te luisteren naar de nummers met de titels in mijn achterhoofd. Dit helpt om de klanken betekenis te geven en te fantaseren. *Razen* zegt in het creatieproces te werk te gaan vanuit de filosofie om 'speelsheid en verkenning te omarmen door de ogen van een kind'. Zo beluister je volgens mij dit album ook het best: onbevooroordeeld en met veel fantasie. Misschien hoor je net als ik in *Rivers* ook druppels vallen, zie je in *Moon* de maan tevoorschijn komen en hoor je in *Troust* een forel door het water spartelen.

Regression is geen gepolijste studio opname, is geen uitgeschreven muziek, zijn geen meezingbare melodieën. Het is een album waar je tijd voor moet nemen. Het is een pure en sfeervolle trip waarin de muzikanten, die elkaar geweldig aanvoelen, je meenemen in hun atypische maar des te meer fascinerende klankenwereld. Het beluisteren waard! (LDS)

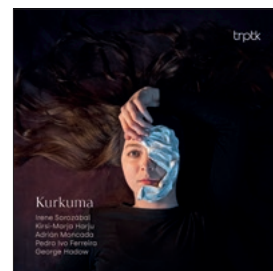
Regression

Razen

Marionette – Marionette19

Kurkuma

Dat Irene Sorozábal een veelzijdige muzikante is, laat ze ook in haar nieuwe album *Kurkuma* horen. Ze is niet enkel als blokfluitiste actief bij onder andere *The Royal Wind Music*, maar concerteert ook geregeld als mezzosopraan in diverse bezettingen. In *Kurkuma* combineert ze haar passie voor componeren met haar affiniteit voor jazz en volksmuziek. Dit resulteert in een gebalanceerde mix van verschillende invloeden en genres.

Op dit album onderzoekt ze hoe je uitdrukking kunt geven aan kwetsbaarheid. Dit hoor je al vanaf het eerste nummer waarin Irene, ondersteund door haar ensemble - bestaande uit trompettist Kirsi-Marja Harju, pianist Adrián Moncada, contrabassist Pedro Ivo Ferreira en drummer George Hadow - de puurheid en tessenatuur van haar stem helemaal verkennt. Eerst rustig en broos in langgerekte lijnen die geleidelijk aan afbrokkelen in korte vocale fragmenten en instrumentale flarden. Het aantal nummers met blokfluit is wel beperkt, in de meeste nummers gebruikt Sorozábal haar stem als instrument. Maar ook de nummers zonder blokfluit zijn zeker het beluisteren waard.

Verrassend, broos en intiem is *Short Lullaby* dat maar 49 seconden duurt: een kort intermezzo waarin gespeeld wordt met de klanken van een plukkende contrabas, geluiden geproduceerd op de snaren van de piano, subtiele cymbaal klanken en een zoekende stem. Het klinkt als een kort experimenteren met klanken, een intro op iets nieuws. De muzikanten geven hier alvast een aanzet die smaakt naar meer.

Over de hele cd is het de moeite om te horen hoe de muzikanten soms met weinig muzikaal materiaal, beperkte instrumentatie en eenvoudige klanken toch een heel mooie atmosfeer opbouwen. Interessant voor de blokfluitisten is ook het laatste nummer *Kurkuma*. Hierop gaat de blokfluit in dialoog met de trompet en spelen ze in canon. Bravo voor het verfijnde samenspel tussen beide instrumenten! *Kurkuma* is met zijn zachtmoedige jazzinvloeden een licht verteerbaar en toegankelijk album. (LDS)

Kurkuma

Irene Sorozábal

Trptk TTK0090